

POLAK w IRANIE

Adres redakcji i administracji: Teheran, Delegatura M. O. S. — Telefon nr. 90 — 12.

Godziny przyjęć od 11 do 13-tej.

Redakcja rękopisów nie zwraca zastrzega sobie prawo zmian i skrótnów w nadesłanych artykułach.

ROZCZYNICA

Przed trzema laty o swiecie obudzily nas bomby z samolotow niemieckich, rzuczone na Polske bez wypowiedziana wojny. Poroznicemo dnia zacytalismy w gazetach liste fantastycznych postulatow, jakie Adolf Hitler rzekomo „zamierzal nam przedlozyc. Przedstawil je ambasadorowi W. Brytanii w chwili, gdy jednoczescnie zakomunikowal muze jest „luz za pozno“ na „jakikolwiek rokowania z Polska. Nie powiedzial kiedy bylo „doce wczesnie.“

Tak daleko posunietego cynizmu nie znala historia swiata Czlowiekowi, który z bezrobotnego wloceci, stal sie samowladca Niemiec, larze sukcesy szybko uderzily do glowy. Sam ozolomiony nie chyalwyl powrodeniem, ozolomil takze Europe butnym zachwalstwem, dezorientujac subtelnych dyplomataw, obiazonych jeszcze duchem Locarna i w kompleksem szukania za wskaska cene wspolpracy z Niemcami. Ustepowano mu dla swietego spokoju w nadziei, ze przeciez kiedyś sie nasyci i pewnych granic jednak nie przekroczy. Bez oporu admiral Hitler zaglebie Saury zmilitaryzowal Nadrenie, za garnial Austrie, Czechy. Klajpede podporzadkowal sobie dyktatorowi Wloch. Mussoliniemu, który poprzednio uchodzil za jego mistrza i mial go w elebkiej pogardzie.

Mimo rosnacego w nim szalu i manii wielkoscj Fuhrer Trzeciiej Rzeczy dzialal swie sprawy, ze Polska nie skapituluje przed jego merda zistraszen. Wiedzial, ze tam nad Wisla, trzeba bedzie uderzyc ju nie pieścia w stol, lecz orzezem w narod odwazny i bitny. Torze w stosunku do nas narazcie pohamowal sie i przyczail. Zanim pokazal wilcze pazury, odebral z nami komiete Reinecke-lisa, umiagal sie, udawal przyjazn, aby uspic nasza czujnosce, sparalizowac nasze przygotowania obronne a tymczasem samemu przygotowac sie tym lepiej do zloblekiego napadu.

Cofajac sie dzis myslami do wczesnych wydarzen roku 1939, widzimy, w swiecie calego przebiegu wojny, jak oburzajna dysp oporucia istniala miedzy mocami wojenna Niemiec i Polski. Przed trzema laty sami musimy swie zolozo porzedzie wiekzej, niz wszystkie poprzednie w dziejach Europy, nastawione na podboj swiata. Uderzajac na nieprzygotowana Polske, swiecie przygotowany Hitler myslal, ze pokona nas przez

zwyckiesie, rozegranie kampanii wojennej w naszym kraju. Stad jego wiekosciopod Warszawa, gdzie po raz pierwszy dostrzegli ze sie pomylili. Z punktu widzenia zimnej rachuby obrona Warszawy byla, jak sie to mowi, beznadziejna. Lecz wlasnie ten opor, jak poprzednio w Westerplatte, odrazu w pierwszych chwilach wojny, w chwilach natragizniejszej, ujawnil nasza niezlomna moc bojowa, która nie zna bezradzniejszoscj i tym dzielniej bedzie walczyla w sytuacji wyzszej sie gorsza. Stala sie rzecza dla Niemcow niepojeta. Hitler podobnie ziemie panstwa polskiego, ale przed tym to niezlamal Polski. Wrecz przeciwnie. Wylaczyl nas z wszelkich slabosci, spro-wadzil nasze odrodzenie.

Odeszli ludzie, którzy kierowali Polska przed wzroszeniem. Legalnie odbylo sie przekazanie zwierzchniej wladzy panstwowej nowemu Prezydentowi, Rzeczypospolitej, powołanie nowego kierownictwa wojkowego i rzadu z gen. Wladyslawem Sikorskim na czelo. Przeszla przed poludniowa granice Polski Brygada Karpacka. Odnowila sie i zaczelas rosnac w sily armia polska.

Nowy wodz Naczelny gen Sikorski wiedzial, ze gdy torczy sie wojna, wojsko nie powinno siedziec bezczynnie i czekac, jak to czynila armia francuska na linii Maginot'a od wczesnia 1939 do maja 1940 roku. Wsroga trzeba bylo wazdecz, gdzie go znalezc mozna. Torze, zaraz w nastepnym uderzeniu po kampanii w Polsce, Niemcy spokali sie z zolnierzami polskimi u fiordow Norwegii. Spokali sie z nimi we Francji. Polacy na francuskiej ziemi walczyl do ostatniej chwili mimo kapitulacji marszalka Petain'a, która ich nie obchodzila. Niektore oddzialy przeszly do Swajcarji z bronia w reku. Reszta znalazala sie w Anglii, gotowa do dalszego boju.

I znowu w zadanach na wyspy brytyjskie Niemcy zerkneli sie z lotnikami polskimi. Na morza stawila im czolko oddzialy, jak sie marnyarka Polska. Polscy lotnicy zaszeli rzucac bomby na Hamburg, na zaglebie Ruhny na Berlin. Potem przyszly walki na pustyniach afrykanskich, gdzie nasz zolnierz w warunkach klimatycznych dla nich moelwily najbardziej niekorzystnych, najwieksze wrogowi zadawali cioty.

W samej Polsce od pierwszych chwil okupacji torczy sie bohaterska walka podzi-

emna przeciw naziedzcom i przybera na sie w miazek i Niemcy stosuja coraz dzikszere represji. Nasze dwiżony powietrzne systematycznie uczestnicza w nalotach na Rzecz i kraje okupowane. Lotniczo polskie, dotklwie djac sie Niemcom we znaki, wozna potezniejsze i jak swierdzil ostatnio gen. Sikorski, jest juz obecnie dwakroci silniejszy niz przed wojna.

Mozemy byc dumni ze swego tryzelnego udzialu w tej najwiekszej wojnie swiatowej. Wspaniala moc ducha i wola walki, wydobujajaca z naszego rozproszonego narodu wciaz nowo sily zbrojne, da nam zwyciezwo. Wojna, która zaczela sie od Polski, skonczy sie Polski triumfem.

Tadeusz Ehrenberg,

Seweryn Goszczynski

Wojsko Polskie Wychodzące z Polski

(Wrzesien 1931.)

Wysoko ponad niebem zarowie licaly. Wysoko licaly, a lecal spiewaly Polami, lasami, wojscy sil w tłumach. Bez pieśni, bez brania, w milczących sil dumach.

Ich dumny, zalobne, ich lica w kurzawie. A dokad wojscy — przyja zarowie — Wasz odchod, jak pogrzeb, choc bronbia blyskawice. Choc, bron wam przygrywali, wy w oczach licy macie.

Choc bron nam przygrywali, nam spiewac niesporo. Bo Niemcy dzis jeszcze dzis ja nam abiora. My z dlonni golemi pojdzemy w swiat dalej. I chleba u obcych bedziemy zbierali!

Gorkiego, drogiego i drozszej ojczyzny Wierdzeli zbierali za slawe i blizny. Zarowie, co w nasze liece krainy. Zaliccie po drodze do naszej rodziny.

Na skrzydla, na szbykie, zolnierskie lzy wreczcie. I matkom i zonom i siostrzem nie niescie. Niech matki wyrodnia, wyplacaja niech zony. By Bog nam dal przedzej powrocic w te serony.

Napoi was Wisla, kraja wasza opita. Nakarmi was rola, trupami okryta. Bo my tu niepiedo po i jest budajemy. Niepiedo, nie wieszcy my u wasi wrociemy.

Hej, piaki do Polski, a my w swiar daleki. Azeby ja zrobic szczesliwa na wieki!

Propaganda przed katastrofa

Los Goebbelsa, niemieckiego ministra propagandy, nie jest godzien zazdroszci. Jeszcze w pierwszym roku wojny, kiedy Niemcy zdobywali panstwo po panstwie, propaganda niemiecka byla rzecza latwa i pierwszylepszy pismaka niemiecki, umiejajcy duzo napisac, a wlasciwie nie istotnego nie powiedziec, moglyby z latwoscia zastapic Goebbelsa. Ale z chwila, gdy brawa potwierzila nad Anglia zustania przegrana, gdy desant na wyspach brytyjskich nie powiodl sie i dla kazdego stralo sie jasnym, ze hitlerowski plan wojskowy blyskawicznie wzial w leb, zadawca Goebbelsa jako ministra propagandy stalo sie trudnym i jest z kazdym dniem trudniej.

Dzien w dzien trzeba wmiawiac w 80 milionow Niemcow, ze jest dobre ze, bedzie oraz lepiej, ze w koncu nastapi niemieckie zwyciezwo i panowanie „narodu panowno“ — Herrenvolku nad swiatem.

W faszyzowskich Niemczech nie wolno dyskutowac, nie wolno zadawac drażliwych pytan, a nalezy jak zreny w kazdym innym faszyzowskim kraju-milczec i sluchac.

Ale gdyby tak tym 80 milionow Niemcow pozwolono przez 5 minut mowic i zadawac pytania to nierniewolny bylby pytan, na ktore dazniesz szuka odpowiedzi 80 milionow Niemcow.

— Jezeli, panie Goebbels, jest tak dobrze, jak pan stale twierdzisz, to czemu jest tak zle? ?

Coz z tego, ze zaden Niemiec tego pytania nie sadzi, kiedy mozna je wyzyczac w oczach, w twarzy, w ogolnym wygladzie kazdego Niemca.

Do waszych trosk, jakie przyzylajaca obywatela Rzeszy, przyzylba jeszcze jedna. Drugi front! Wisi ona jak miedz Damoklesa nad wszystkim Niemcami wobec i nad kazdym z osobna. Mozna rzec Goebbels, zapewniajac ze utworzenie drugiego frontu to szalenczyzny pomysly sobie przecietny Niemiec — moze jednak myli sie Goebbels. Przeciez sam Fuhrer nie okazal sie niemylny, no chociazby z tym Blizkigriegim i wktroczeniem do Moskwy w grudniu 1941, na co juz byl zaprosil przedstawiciele prasy skandynewskiej. Jezeli sam Fuhrer myli sie to coz dopiero Goebbels. Tak rozumie szary czlowiek Rzeszy i lek go ogarnia, przed naloty blizkosc przyszloscia.

Przy takim nastroju mas, bardzo trudne jest zadanie Goebbelsa. Oto Anglycy zamierzaja urzadzic radu i wybrzeze okupowanej Francji i radco londyńskie uprzeda Francuzow, by kryli sie po szronach i nie angazowali sie w okazywanie uslug i pomocy anglyjskim wojskom.

Byz tak przemawia czlowiek, ktoremu powierzono podzirzymanie na duchu niemieckiego narodu, to jest to znak niezwydony, ze katastrofa Niemiec, katastrofa, jakiej dzieje swiata nie znaja, zbliża sie moze powoli, ale niechybnie i konstekwentnie.

R. B.

Bombardowanie Berlina

W nocy z 26-go na 27-go sierpnia br. samoloty sowieckie pomimo przeszkod niemieckiej obrony dotarły do Berlina i obrzucily sowiec Niemiec bombami. Stwierdzono 9 pozarow.

Tezno wojsko zombardowa-

no Gdansk, Krolewiec, Szczecin, Treptow, Fuerstenwald, Starogard i wiele innych miejscowosci poln. i wsch. Niemiec. W Gdanskun wybuchlo 9, a w Krolewcu 10 wielkich pozarow.

Tragiczna smierc Ks. Kentu

On 25 h. m. podczas katastrofy lotniczej w gorach polnocnej Szkocji zginaj mlodysz brat króla anglyjskiego Ks. Kentu.

Zmarly ksiazek licyl 40 lat. Byl zony z księżniczka grecka Maryna, z którą mial troje dzieci.

Samolot, który ulegl katastrofie, byl to wodnolotowiec typu Sunderland. Z 13 osob swie księżniczce i zalogi tylko jeden strzelac czeko ranny przybyw w szpitalu, wszyscy inni wraz z księciem

znalezli smierc pod szczatkami aparatu.

Sledztwo ustalilo, jakia byla przyczyna katastrofy. Jednak jest pewne, ze katastrofy nie spowodowalaj jakakolwiek akcja nieprzyjazielna. Ks. Kentu od poczatku wojny byl w sluzbie RAF u (krolewskich sil powietrznych) i ostatnia swa podroz, tak tragicznie zakonczona, odbywal zmarly ksiazek w misji szlabowej, zamierzajac udac sie do Islandii.

Straszenie 12 patriotow czeskich

Z oskarzenia o szpiegowstwo i zdrade glowy stracono w Pradze 12 Czechow.

Pomiedzy straconymi byl dawniejszy szef Departamentu Prasowego przy Prezydium Rady Ministrów oraz kilku jego współpracownikow.

O aresztowaniu ich ogloszono urzedowo we wrzesniu z roku 1941, widziemy, ze sa oskarzeni o szpiegowstwo i zdrade glowna, tymczasem w rzeczy wistosci aresztowano ich z chwila wkroczenia hitlerowcow do Pragi.

BRAZYLIA.

Wobec zerwania stosunków dyplomatycznych i zerwania się na stopie wojennej z Niemcami i Włochami uwaga całego świata jest dzisiaj skierowana na Brazylię, na te największe republiki Południowej Ameryki, stanowiącej jak U.S.A. związek stron.

Przystąpienie Brazylii do wojny po stronie Bloku państw demokratycznych nie będzie miało decydującego wpływu na działania grzybi, ani armia lądowa, rzędy obce były wykrywano, ani marynarka, ani lotnictwo tej republiki nie są tak wielkie, by mogły w wojnie tej rozstrzygnąć. Bardzo ważnym natomiast jest to, że państwa demokratyczne zyskują na południowym Atlantyku szereg baz morskich i lotniczych, które pozwala im rozciągnąć lepszy nadzór nad transportami, idącymi wzdłuż zachodnich brzegów Afryki i uśredzić je przed niemieckimi i włoskimi korsarzami.

Brazylija zajmuje przestrzeń 8,550 tys. km. kw. Dla lepszo unaoznaczenia obszaru tej republiki zaznaczamy, iż jest ona 17 razy większa od Francji, liczy natomiast niecałe 30 milionów mieszkańców. W południowo-wschodniej części górzysta, stanowiąca na północny rownina pokryta olbrzymimi lasami dziewiczymi o wspaniałych drogach wodnych dzięki Amazonce i jej licznym dopływom.

Kraj bogaty o obszernych plantacjach kawy, bawełny, rzędy, trzciny cukrowej i tytoniu, bardzo się w ostatnim półwieczu ukrywał od ręki posiadania kopalń żelaza, miedzi, złota, a także dzięki bogactwu lasem (kauczuk, heban, palisander i t. d.). Brazylija początkowo była kolonią portugalską, lecz w r. 1822 ogłosiła się niepodległą, ofiarując tron cesarski Pedrovi portugalskiemu Don Krolowi. Rewolucja 1889 r. przystąpiła Brazylię w republikę.

Brazylija ma liczną emigrację polską. W końcu bieżącego ubiegłego i na początku bieżącego, zjechała z Brazylii, rozsiadła się w Niemczech i Polacy zarobkują w Kopenhadze, jak i w Malpolskiej masowo emigrowali do Brazylii. Niektórzy szybko wrócili nie mogąc zakłamywać się w nowych warunkach, inni silnieji i wyrwali, oparli się tam urzędzi, pazurami dosłownie karcając ludzi dzwiesz i zwlecając tysiące innych przeliczono.

Ośrodek Poloni brazylijskiej jest miasto Kuruyba. Emigracja Chłopska do Brazylii znalazła odpowiedniczenie w literaturze polskiej, dziełki Anczyrowi Dytynskiemu, autorowi „Listów z Brazylii” i dziełki ometowii Kononickiej „Pan Balcer w Brazylii”.

Dr Adam Skapski
Profesor Akademii Górniczej

DEMOKRATYZACJA

WEWNĘTRZNA

Stosunek człowieka do pewnych idei oraz do innych ludzi wypływa z dwóch zasadniczych grup czynników: a) rozumowania i nawyków życiowego. Wynikają z ograniczenia się do wpływu jednej tylko z tych grup czynników na ustosunkowanie się człowieka do świata zewnętrznego sa w gruncie rzeczy bardzo rzadkie w społeczeństwach stojących na pewnym poziomie kultury. Naogół obie te grupy czynników współdziałają ze sobą, przepalając się, wzmacniając się wzajemnie lub przeciwnie działając w sposób najrozmaitszy, zarówno liosocjowo jak i jakościowo.

Zaryzykowałbym upraszczając twierdzenie, że wzajemny stosunek i sposób współdziałania elementu uczuciowego w człowieku jest wykladnikiem tego, co nazywamy jego charakterem. Ponieważ są zgodzamy się ogólnie na przyjęcie istnienia pewnego charakteru narodowego względnie typu narodowego, zatem to samo upraszczając określenie przynajmniej dla charakteru narodowego.

Charakter czy typ narodowy polski jest naogół mniej ściśle określony i ustalony niż typ Anglika, Szwedza czy Włocha, abstrahując od różnic regionalnych w łonie każdego z tych narodów. W każdym razie zdaje się nie ulegać żadnej waptliwości, że w swoim charakterze narodowym mamy zdecydowaną przewagę czynnika emocjonalnego.

Nie wydaje mi się rzeczą możliwą wpłynąć, droga wychowania narodowego, w sposób zasadniczy na typ narodowy. Można wpłynąć na jego licznosc i dowody w historii — wzmożenie drogi wychowania i uwypuklenie pewne cechy charakteru narodowego, względnie usunąć na plan dalszy inne. Ale stawianie sobie za zadanie wychowania urobienie charakteru narodowego według modelu dowolnie wybranego, w oświetleniu od elementów będących w danym narodzie „in potentia”, wydaje mi się beznadziejnym. Z Polaka nie zrobimy nigdy Anglika, nie zrobimy go nawet z Szkoła.

Co więcej, nawet wpażanie pewnych ideologii w dany naród musi odbywać się w sposób swoisty, najbardziej odpowiadający jego charakterowi narodowemu. Tylko wrelly można liczyć na rezultaty, odpowiadające włosnemu wysiłkowi. Jest to moment doskonale doceniany przez dzwiesz systemy totalitarne, które swoje metody propagandy wewnętrznej i zewnętrznej dostosowują skrupulatnie do charakteru narodowego obiektu propagandy.

Jednym z zasadniczych zadań stojących przed społeczeństwem polskim obecnie, jest jego jaknajdalej posunięta demokratyzacja. Wprawdzie ulubiona teza pewnych

kierunków politycznych jest twierdzenie, że forma ustroju naszego Państwa powinna być zupełnie swoista i własna nam najbardziej odpowiadająca i że ta jest w zasadzie bezsprzecznie słuszna. Nieestety nie liczy się ona z tym co my wiemy nauce nauki — warunkami krepującymi. Postawmy sprawę jasno. Nasza niepodległość związana jest z zwycięstwem Wielkiej Demokracji. Tylko w tym wypadku będziemy istnieć jako samodzielne państwo. Odrog wpływ tych wielkich Demokracji na kształtowanie się naszych

Z POLSKI

Zamordowanie 2 znanych działaczy narodowych

Wyrokem sądu władz okupacyjnych i niemieckich w Poznaniu, sęciły został topornie Aleksander Dębski, b. wojewoda włościański, poseł na Sejm Rz. P., obywatel Obrzu Wielkiej Polski, więzien brzeski.

Szczęgole bombardowania Warszawy

Lotnicy sowieccy, biorący udział w nalocie na Warszawę, opisują w prasie sowieckiej swe wrażenia z tego nalotu. Wszyscy jednomyślnie stwierdzają, że nie spokali się z dala przeciwiakcja ze strony niemieckiej. Ani lotniczo, ani artyleria zenitowa nie bronila dostępu do Warszawy tak, że wszystkie samoloty sowieckie powrotyli nieuszkodzone do

stosunków wewnętrznych będzie — cokolwiek by kto chciał twierdzić — niewaprlwy i niewaprlwne siły. Bezcieownywie istniała możliwość pewnej adaptacji do naszych potrzeb, ale zasadnicze elementy zasadnicze, treść ustroju naszego już dzisiaj jest określona w sensie demokratycznym a nie innym. Many w tym kierunku, wyrażone deklaracje naszego władze Rządu.

O demokratyzacji pisano już wiele i pisze się ciągle. Opracowuje się formy życia społecznego, wewnętrzno-po-

litycznego, a nawet zagadnienie administracji z punktu widzenia jak najdalej postępującej demokratyzacji. Wszystko to ma jednak swoją pewną stronę ciemną. Dyskutowanie nad ustrojem demokratycznym od strony jego formy wpaia w przeważną część naszego społeczeństwa posiadawiego przekonanie, że wprowadzenie form demokratycznych w ustroj państwa zalawia sprawę całkowicie. Ze ustroj demokratyczny to demokratyzacja społeczeństwa.

Tak oczywiście nie jest. Ustroj demokratyczny istniał u

nas przecież w okresie do 1939 r. tak jak np. w Szwecji istniał ustroj monarchiczny. Ale jak smiem twierdzić na podstawie własnych i cudzych obserwacji, że Szwecja była krajem demokratyzowanym i znacznie wyższym stopniu niż Polska. Krokowiak już tam chociaż rok, przynajmniej nie wahał się. Bo formy demokratyczne rządzenia i ustroju to jeszcze nie demokracja — lub mówiac ściślej, to demokracja formalna, wewnętrzna. Istotna rzecza jest zaś tresc sama. Nie demokratyzowanie wewnętrznie społeczeństwo i nie demokratyzowanie wewnętrznie rząd w formie demokracji, nie ustroj to jakby człowiek w ubranu z niego robionym. To ubranie albo na nim wisiał, albo nie dopina. Może zreszta nawet prak w zwraca. Czasem w kalkiem niewłaściwym mięjsiu. I wtedy m. se obnażają się cos kalkiem nie przystwoito, np. Beresa.

Zadanie istotnej demokracji Polski sprowadza się zatem do wewnętrznego demokratyzowania społeczeństwa. I jeśli ma być ono istotnym i rzeczywistym, to — wagi na cehy naszego charakteru narodowego — może się ono ograniczać do rozumowego uznania systemu demokratycznego za najwygodniejszą i najbardziej odpowiednią pozycję potrzebom nowoczesnego życia formom ustroju. Z uwagi na przewagę emocjonalnych czynników w naszym charakterze, nie ma demokratyzacja bez oparcia na wewnętrzną potrzebę nakazem serca. Co więcej, droga jaką mamy wpaic to w społeczeństwo nasze musi wiesć poprzez czynniki emocjonalne. Tylko wtedy bowiem będzie wiola najprzejdziej i najpewniejsza do celu.

Istnieje — znów raczej milcząco i podświadomie — luka w postulatach jakie stawiamy zwykle wychowaniu narodowemu. Nawzylwem to luke brakiem poczucia konieczności stopniowania.

Całkowicie normalnego wychowania wla, wyrażając się ściślej, wykształcenia — czlo wiek dzieje się na kilka stopniowatych etapów. Zaczynamy od szkoły powszechnej. Przechodzimy przez gimnazjum i liceum Konczynny na uniwersytecie. Etap poprzedni jest zawsze konczykiem przysto-

waniem do następnego. Tym wydaje się nam zupełnie nie logiczne i niekonieczne.

Natomiast jeśli idzie o rzeczy drogo tru nieznajemy, przywołanie pewnego zakresu wiadomości, jeśli idzie o wychowanie narodowe, konieczność tego stopniowania jest naogół nie doceniana, a nawet nieraz wogole nie bierze pod uwagę.

Jest to oczywiście nie paradem. W dazeniu do wpażenia pewnej ideologii w nasze reslony typ narodowy musimy konieczniej przyciągnąć do siebie stopniowania. Starając się przeprowadzić to na drodze emocjonalnej, musimy w pierwszym stadium opierać się na pojeciach już gotowych, znajdujących w naszej psychice siliny emocjonalny polak.

Oto trudno za przyciągnięcia pojęcia demokracji, demokracji równosci, prawa człowieka i obywatela, pojeciami dla nas uczynionymi stosunkowo odległymi, na jeciami raczej wyrozumowanymi niż oduczowanymi — przynajmniej przez ogromną większość naszego społeczeństwa. I na sadze, żeby zbliżenie tych pojeci do wogole możliwe bez oparcia się na pojeciach uczuciowemu nam bliższych, już gotowych, np. religijnych. Jestem głęboko przekonany, że ostateczna demokracja, atrycja swiata będzie demokracją na podłożu chrześcijańskim.

Alte docenając w całym pełni głebokosci i wielowartość em cjonalną trzech czynników jako fundamentu demokracji, uważam je za pojecia, do którego pełnego zrozumienia i odczucia i całej rozciąglosci społeczeństwa dzwiesz jeszcze nie doszły. Byloby to rozwiązanie bezsprzeczne idealne, ale uważam je za etap wyszły, a właściwie najwyższy, koncowy. A my jesteśmy w okresie demokracji prawie że elementarnym. I dlatego w dazeniu do naszego celu, tj. demokracji wewnętrznej społeczeństwa polskiego drogo do wolała się do czynników emocjonalnych, powinnismy oprócz tego wykorzystać i aspekty uczuciowego bazyliki nam bliższe i łatwiejszy do wyzyskania w naszym wstepnym etapie demokracji, chociaż jest on w hierarchii ogólnych pojeci rozwojowych ludzkości niższy.

Rozważmy, co jest najbardziej istotnym elementem składowym demokracji wewnętrznej społeczeństwa? Sadzco że jest nim poczucie równosci w prawach i obowiazkach wobec siebie nawzajem i wspólnie wobec państwa i poczucie łącznosci jak najdalej idącej pomiędzy dwoma kiego, co się dzieje, a spotęgowanie jak najwyższe i go co się liczy; jak najdalej posuniete uczucie wzajemnego szacunku i wzajemnego zaufania niezależnie od różnic społecznych stanowiących i w poglądach politycznych.

Wobec podjęzawia roborników, że przygotowawli wysadzenie fabryki amunicji w powietrze... Samo tylko porozczenie, bez najmniejszych dozwojench dowodow bylo wystarczajace dla niemieckich oprawcow do tak okrutnego wyroku.

Zasluzona kara.

„Voelkischer Beobachter” zamieszcza wiadomosc z Krakowa, ze major Schurzpoelzer SS, Sturmabfuhrer Hubert Eisenrich, poległ smiercia bohatera przyslyszly lat 42, po przelozu 2 i pol letniej czynnej sluzbie w „general-gubernatorstwie”. Jak polaje powyzejze pismo — „bandy” atakuja przede wszystkim wyzszych dygnitarzy, którzy zajmują szanowiska dowodcow.

EGZEKUCJA W CHRZANOWIE

W Chrzanowie powieszono 22 kolejarzy Polakow i jednego zyJa, za saboraze na dworcu kolejowym. Wyrok wykonano na glownym rynku.

Wynaradawianie Polakow

Polacy wysadzili pociąg niemiecki z amunicja.

Partyznicy polscy, dzialajacy na tylich armii niemieckiej, zniszczyli na glownej drodze 6 motorow i wysadzili w powietrze pociąg z amunicja. Zginelo 40-u żołnierzy niemieckich konwojujących amunicje.

Wedlug wlozkiej agencji TASS, w pobliżu Baranowiczyn, w Molodetna trwaja nowa bitwa bardzo zwiynowa. Oba dzialacze przytroczeni polskimi Niemcami naczelnicy dworcow kolejowych w tych okolicach zaradzali teatralicznie wzmoznienia strazy wojkowej na kolejach spowodujacych się napadom na pociagi i wykołajenia spowodowane sabotażami.

Walka w okolicach Radomia.

Akcja sabotażowa przybrała na silę w całej Polsce. Terror stosowany przez Gestapo wzrasta.

Przed dwoma tygodniami nosa silny oddzial S. S. otoczył miejscowosc Garbark w pobliżu Radomia, arestrujac w srod mieszkancow 560 robotnikow polskich, zatrudnionych przysmusowo w polskiej fabryce amunicji w Pionkach — 20 — robotnikow rozstrzelano na miejscu. 540 wyslano do obozu w Oswiecimiu.

Niemcy podejrzewali robotnikow, że przygotowawli wysadzenie fabryki amunicji w powietrze... Samo tylko porozczenie, bez najmniejszych dozwojench dowodow bylo wystarczajace dla niemieckich oprawcow do tak okrutnego wyroku.

Zasluzona kara.

„Voelkischer Beobachter” zamieszcza wiadomosc z Krakowa, ze major Schurzpoelzer SS, Sturmabfuhrer Hubert Eisenrich, poległ smiercia bohatera przyslyszly lat 42, po przelozu 2 i pol letniej czynnej sluzbie w „general-gubernatorstwie”. Jak polaje powyzejze pismo — „bandy” atakuja przede wszystkim wyzszych dygnitarzy, którzy zajmują szanowiska dowodcow.

EGZEKUCJA W CHRZANOWIE

W Chrzanowie powieszono 22 kolejarzy Polakow i jednego zyJa, za saboraze na dworcu kolejowym. Wyrok wykonano na glownym rynku.

Wynaradawianie Polakow

„Jak donosi „Ostdeutscher Beobachter” władze niemieckie wydaly zarządzenie na obszarze Wielkopolski, że wszystkie dziełki polskie urodzone w 1933 r. musza od dnia 2 września 1942 chodzic do szkól niemieckich.

Pomoc Polonii amerykańskiej

Rada Polonii Amerykańskiej w Stanach Zjednoczonych, wobec zupełnego ignorancji władz amerykańskich i Niemców, odlatuje na pomoc do Japonii. Wskazywało się, że w 1941 roku niemal wyłącznie na pomoc dla jenców, internowanych i uchodźców wojennych Polaków rozsypanych po całym świecie. Pomoc dla Polaków w Rosji rozpoczęła się dopiero w ostatnim okresie zeszłego roku. Poza kwota wydana na Polaków w Rosji, Rada Polonii wydatkowała w ciągu 1-41 r. 326.410.67 dolarów. Do Niemiec wysłała Rada 80.000 przeliczonej wartości, w odzieży i artykułach dla polskich jenców, nie licząc kilku tysięcy tysięcy paczek wysłanych do obozów polskich w Niemczech przez różne polskie organizacje w U.S.A. jak Związek Polek, Wydział Kobiet Związku Narodowego Polskiego, Zjednoczenie Rzymsko-Katolickie i wielu innych polskich organizacji. Rada Polonii wspomagala akcje Polskiego Czerwonego Krzyża w Londynie i akcje Commission for Polish Relief na terenie okupowanej Polski, akcje świerłowa, Y. M. C. A. w obozach polskich w Niemczech.

Francji oraz wstąpiła do Linierzy polskich w Szkocji. Rada opiekowała się również uchodźcami polskimi na Węgrzech, w Hiszpanii, Portugalii, Japonii, W. Brytanii, Stanach Zjednoczonych i w wszystkich innych krajach, gdziekolwiek znajdowali się Polacy. Dzieki interwencji Rady Polonii, zainteresowała się sprawą Polaków w Rosji także i Amerykański Czerwony Krzyż, który czesł pomoc przesyłaną w ramach ogólnej pomocy Rosji, przaczył i dla Polaków.

Prezes Rady Polonii Amerykańskiej, F. X. Swietlik udzielił ostatnio do Waszyngtonu, gdzie konferował z przedstawicielami Rady U.S.A. w sprawie dalszej akcji antukomunistycznej Polonii Amerykańskiej dla Polaków w Rosji, jenców i internowanych osób cywilnych.

Ponadto z inicjatywą połączonych organizacji polskich w Windsor w Kanadzie i Kanadyjskiego Czerwonego Krzyża odbyło się ostatnio zebranie w Windsor w sprawie zorganizowania szerszej pomocy dla Polaków w Rosji. Obecnie byli na zebraniu przedstawiciele organizacji polskich, delegaci armii polskiej w Kanadzie, reprezentanci Kanadyjskiego Czerwonego Krzyża z Sedzia Brody na czele oraz poseł do parlamentu kanadyjskiego Paul Martin. Wygłoszono szereg referatów o położeniu i potrzebach Polaków w Rosji. Po szerokiej dyskusji, z której była wielką ustątkość o los Polaków, ustalono zasady akcji pomocy. Na zebraniu przeprowadzono dyskusję, a jeden z członków przedkładał odfarował na cele Polaków w Rosji bardzo cenne pierścieni.

Rozbicie Niemiec na odrębne państwa

Londyn. Sir Stafford Crisp, napisał artykuł w „Daily Worker” o przyszłej Europie. Crisp udowodnia w swoim artykule, że aby zapewnić bezpieczeństwo Europie od dalszych napastliwych wojen ze strony Niemców, należy podzielić ją na odrębne samodzielne państwa. W. Brytania weźmie udział w budowie nowej Europy, w której specjalna rola według Crispa ma odegrać silna Polska i Rosja. (1-5)

Szpiegostwo niemieckie w Brazylii

Jak we wszystkich krajach, skąd ich jeszcze nie wypędzono, Niemcy także w Brazylii świetnie zorganizowana sieć szpiegowska. Niedawno oddział policji wkroczył do jednego z klasztorów żeńskich w Florianopolis i aresztował przelożoną pod zarzutem komunikowania się przez radio z agentami panstw Osi. Obserwacje rozciągnęła nad tym klasztorom doprowadzily w koncu do ciekawego odkrycia, a mianowicie, jedna z misztek chodziła z narczami kwiatow chodzila na cmentarz, gdzie

nad jednym z grobow klecząc gromad modlila się. Pewnego dnia policja zaukoczyła nagle miszke nad grobem i ku zdumieniu swemu odkryła wśród kwiatow radio-wy mikrofon, przez który kleczaca miszka nadawala Niemcom wiadomosci.

W jednej ze wai w okolicach Rio de Janeiro policja dokonala rewizji w mieszkaniu b. oficera niemieckiego, przyczym wykryla kompletne urzadzenie laboratorium chemicznego oraz rowniez radiowa stacje nadawcza.

Ostatnie ostrzezenie

Wladze niemieckie w zwiazku z ostatnimi losami na Pomorze wyladnie w Bydgoszcz i powiecie wzywaly do ludnosci p. t. „Ostatnie ostrzezenie”, w którym stwierdzaja niedoblos w zacimnieniu, przybierajaca zarszajace rozmiary. Zachowaja się takie ludnosci ułatwia akcje nieprzyjacielowi i powoduje znaczniejsze skutki bombardowania.

„Litzmanstaedter Zeitung”, podaje, że na skutek ostatniego bombardowania, zjechało do Polski przeliczone 10.000 rodzin niemieckich. Ponadto na Pomorze przybylo okolo 6000 rodzin. 700 Niemców do Poznania, zaś do Lodzi 700 kobiet i 1800 dzieci niemieckich.

Cluczenia polskiego korpusu pancernego w Sekoj

NASZE SZKOLNICTWO w obozach dla ludnosci cywilnej

We wszystkich obozach w maju niewlocznie po przybyciu ludnosci z ZSSR zostaly zorganizowane nastepujace szkoły: przedszkola, szkoły powszechne i gimnazjum. Do szkół tych uczęszczone wszystkie dzieci z wyjątkiem chorych i wyniszczonej.

Program szkół opiera się na programie szkolnym ostatnio zrealizowanym w szkołach na terenie Rplizje:— Program szkół nosi nazwe programu skróconego. To znaczy, że podaje się uczniom najwazniejsze i podstawowe wiadomosci poszczegolnych przedmiotow, oraz z pierwszoplanowymi przedmiotami sa: religia, jezyk polski, jezyk obcy, historia, geografia, matematyka i przyroda. W ten sposob szkoły maja w ciągu 6 miesiecznej pracy przerobione kurs nauki danej klasy i nadrobic straty poniesione przez mlodsze wskutek przebywania poza Polska.

Uzywanie wynikow ułatwia to, że mlodsze terenie do szkoly polskiej i chętnie się uczy.

— porórze szkolne, które trwalo od 10. IV do 7. VII dla mlodszy duzo korzyci. Uczniowie odzwyczylili sobie posiadane wiadomosci, wybiyli się obcych nalicialosci jezykowych poznali kilka szereg zagadnien, wdrozyli się po dlugiej przerwie i ciezkiej przejsciach do pracy ciamiej i systematycznie, zaznajomili się szczególnie w starszych klasach z biegiem wypadkow dziejowych od r. 1939 i. t. d. Na osobne podkreslenie zaslugujia sprawy wychowania. Mlodszy miska i zenska od pierwszych dni zostaly pozostawione w harcerstwie. Harcerswo to organizacja przyczynajaca się do wyrobienia tężyzny fizycznej i duchowej naszej mlodosci. Posiadacich zapalenow wrod mlodszy i przycjal wrod rodzicow.

Mlodsze zorganizowalaa serceg pieknych imprez okolicznicowych. „Trzeci Maj”, „Swieto Morza”, „Kom Swietojanska”, „Dzieci Rodzicom”, — Starsza mlodsze gimnazjalna wyjde ganskiem p. t. „Pod laskami niebios” — Cala praca mlodszy cechuje polkreslenie miłości i tęsknoty do rodzinnego kraju, armii naszej i tych, którzy prowadza szkol-

atany nasz narod do wolnosci i lepszego jutra. Każde dziecko obleduchaze, wskutek wyjadzku ze szkoły, otrzymuje świadectwo. Po ukonczeniu kursu idą— wszyscy uczniowie otrzymują świadectwa, dziecko polskie w podróży w stronie Polki nie martuje czasu, leże choby postój był najkrotszy, korzysta z wiedzy i zapelnia luki.

Organizacja na terenie przedstawia się w sposob następujący:

Przy Delegaturze, opiekujacej się ludnoscia polską, przybyła z ZSSR, w Teharanie istnieje Komisja Szkolna. Komisja szkolna jest organem organizacyjnym, wykonawczym i kontrolnym Delegatury w sprawach związanych z zagadnieniami i wychowaniem. A wiec zaradzajaca programy, organizuje szkoły, zatwierdza grona nauczycielskie, okresla wymiary godzin nauczania, uposażenie itd. itd.

Wszelkie sprawy szkolne koncentrujaca się w Referacie Szkolnym przy Delegaturze. Odpowiednikiem tego referatu sa referaty szkolne w obozie.

Referent szkoły obozu oraz kierownicy szkół obozu, tworzą zespół, który bierze udział w wszystkich szkolistych na terenie obozu. Członkowie Komisji Szkolnej, referenci szkolni w obozach, kierownicy poszczegolnych szkół oraz nauczycielstwo sa elementem fachowym. Celem ich wszystkich jest najlepsza w tych warunkach organizacja pracy, objęcie przez szkoly wszystkich dzieci, oraz danie uczniom najwazniejszych wykosw w nauczaniu i wychowaniu.

Co maja czynno nauczyciele po przyjeździe i umieszczeniu w obozie.

Wszyscy nauczyciele czynni przedszkolni, szkolni powszechnych i gimnazjow powinni niezwolocznie udac się do referatu szkolnego celu zarejestrowania się. Nie wolno wyceznajac, orgnizacja i następnie nauka. Powrot do umiawnego warstwu pracy dla wielu niespodziejane. Praca ciekawa i najzaszczytniejsza, że w warunkach trudniejszych na dalekiej obczyźnie, jednak pełna powagi.

Ze swiata

Wykolejenie ekspresu w Jugoslawii.

Na przeżestreni pomiędzy stacjami Kriza i Popoeca, odleglosci 40 mil od Zagrzebia wykolejeny zostal pociąg ekspres.

Wskutek wykolejenia zabitych zostalo 21 pasazerow, ranianych 32.

Urzadowy komunikat ogloszony w swiazku z katastrofa przypuszcza, jakby sabotażysty.

W Brukseli.

Przed paroma dniami naznani sprawy wybilis szby

w redakcji wydawanej w Brukseli gazinowej gazety niemieckiej „Breusseler Zeitung” oraz w lokalach niemieckiej i włoskiej agencji turystycznej.

W tym miesiacie wladze okupacyjne wydaly zarzadzenie zabraniajace hotelarom wyznaczajac pokojow niemieckim wojakom, którzy nie wylegitymu się odpowiednim dowodom wladze niemieckich. Jak się bowiem okazalo, wielu wojakowkich, majacych udac się na front wroscdni krylo się w hotelach brukselskich.

Failetist.

List Lotty do Fritza.

„Neues Wiener Tageblatt” podaje, że w Niemczech wprowadzono nowy system sprzedazy zabojek odzieży. Wskazywało się, że w 1941 roku niemal wyłącznie na pomoc dla jenców, internowanych i uchodźców wojennych Polaków rozsypanych po całym świecie. Pomoc dla Polaków w Rosji rozpoczęła się dopiero w ostatnim okresie zeszłego roku. Poza kwota wydana na Polaków w Rosji, Rada Polonii wydatkowała w ciągu 1-41 r. 326.410.67 dolarów. Do Niemiec wysłała Rada 80.000 przeliczonej wartości, w odzieży i artykułach dla polskich jenców, nie licząc kilku tysięcy tysięcy paczek wysłanych do obozów polskich w Niemczech przez różne polskie organizacje w U.S.A. jak Związek Polek, Wydział Kobiet Związku Narodowego Polskiego, Zjednoczenie Rzymsko-Katolickie i wielu innych polskich organizacji. Rada Polonii wspomagala akcje Polskiego Czerwonego Krzyża w Londynie i akcje Commission for Polish Relief na terenie okupowanej Polski, akcje świerłowa, Y. M. C. A. w obozach polskich w Niemczech.

Francji oraz wstąpiła do Linierzy polskich w Szkocji. Rada opiekowała się również uchodźcami polskimi na Węgrzech, w Hiszpanii, Portugalii, Japonii, W. Brytanii, Stanach Zjednoczonych i w wszystkich innych krajach, gdziekolwiek znajdowali się Polacy. Dzieki interwencji Rady Polonii, zainteresowała się sprawą Polaków w Rosji także i Amerykański Czerwony Krzyż, który czesł pomoc przesyłaną w ramach ogólnej pomocy Rosji, przaczył i dla Polaków.

„Moji Drogi, Fritz! Nie wiem czy do was na front, doziera już wiadomosc o tym, że my, tutaj w kraju, możemy otrzymywać ostatnio, zupełnie swobodnie suknie, inne czesce, gorsety... Wyobraz sobie bluzka, spodniczka, szal, kartelek, wstążki w każdym sklepie i to zupełnie bez kartelek! Jedynym ci strzeżeniem jest ich kolor. Mogą one być tylko czarne! No i otrzymują je tylko najbliżsi krewni zmarłego.

Ale to nie jest chyba, w praktyce wielka przeszkoda. Tyle was przeczcie, codziennie

umiera za Fuehrera w Rosji i Afryce.

U nas, naprzyklad całe prawie miasto ubrane jest już na czarno. W naszym domu Mizi Baunler ma już gustowne bluzki z pierwszozrednego papieru. Otrzymała ją po bitwie pod Mersa—Matruh. A w piec dni po wzięciu Rosowa Helda Weiss pokazywała mi nowiusienką spodnicke z najlepszej pruskiej pokrozy.

Po bombardowaniu Kolonii cala rodzina Morgenthaler paraduje po miescie w elegantkich czarnych ubraniach, wzbudajac zachwyt i zazdrosc u tych, którzy chodzja jeszcze w przedwojennej strasznej ija rowniez nie jeszcze nie mam nowogow.

Nasz Fuehrer jest dyktatorem nie tylko w polityce. Uwaza on, że my, Niemcy, powinniśmy narzucic swiatu rowniez i prawa domow. Kolor czarny stanowi ciuz wielki sukces i przyliz się już w całym Niemieckim Imperium Niemieckim. Nie wiem tylko, czy ci wstrętni, negroidalni, nieczystej krwi zwolniewki Angliji i Amerykanczy, zasza przystowac się do nich, zachęcając. Niech zreszta nosza sobie swoje

krzykliwe w kolorach i glupio wesole szary. My, Narod Panow, wolimy dyskretne, aystokratyczna czern. Tym bedziemy okazaly swa wyzozszod nad nimi teraz, i po wojnie.

Drogi mój! Wiesz zapewne, że u mnie z ubraniem jest bardzo kručno. W czasie ostatniej panstwowej zbiorki odziezy (a zbiorki odbywaly się ostatnio co tydzien), caly narodek niemiecki demonstrowal swoj wielki patriotyzm oddajac dobrobrnie nieopierona b. odziez Fuehrerowi i jego wojsku. U mnie rowniez byli panowie z Gestapo ogladali za warosc szary i byli, tak dobrzy, że poradzili mi (chozaj ich o ro nie prosilam) o moglym ofiarowac dla potegi Trzeciej Rzeszy. A propos: ci panowie z Gestapo pokazywali mi najnowszj wynalazek z naukowego laboratorium imienia Seza Gestapo, p. Himmlera rewolwery, strzelajace zupełnie cicho, bez huk i mogace dac 100 wstrzylow za jednym poignacieniem cyngla. Twierdza, że ten wynalazek znacznie uprościł wykonywanie ich czynnosci szluzbowych w czasie zbiorki.

Rozumiesz, że nie moglam nie poddac się ich patriotycznym argumentom. Po zbiorce zostal mi tylko Twój hrzozowy kra-

wat, partyjna opaska ze swastyką oraz gorset-jedyna pamiatka po mojej arystyjnej babci. Naomiast sierpie kalesonny po Twoim arylemki dazduku (Wotanie, swiec nad jego duszka) zbobogaly zapasy naszej zwycięskiej Armii.

Za miesiac nasz Kochany syn Johann ukonczył 18 lat i przjedzie z Hitler Jugend do Partii. Zamierzamy urzadzic wtedy skromne przyjęcie dla znajomych. Chcialyśmy, aby zadowolony na te uroczystosci czarne, wieczorowe ubraniektro nie bedzie miał prawo otrzymać wieczonej nie w dzien swoich 18-tych urodzin! Czytalam w gazetach artykul p. Goebbelsa (o ten juz dawno ubrano na czarno), że was nie za miesiac w stode dn. 12 sierpnia 1942 o godz. 15-ciej 36 minut i 12 sekund mase wkroczy do Wlady wostoku. Po krotkim odpoczynku pod Moskwa.

Jeżeli wiec pragniesz, abym naszymu Johannowi nie przepadał, mozliwosc uzyskania nowego ubrania, blagaj nasze germaniske bogi, abym wolec przeniesienie do raju Walhalli nastapilo nie wczesniej, niz w tym wasnie terminie.

Heil Hitler!

Twoja Kochajaca cie i dumna z ciebie zona, Lotta

Przełożył z niem. M. Stępczyński

